

TARINOITA ”KAHRA-ANTISTA”

Jostain Etelä-Suomesta oli jollekin joku henki tai muisto sanonut, että siellä Pohjoisessa on kallion vieressä talo, jossa on valkotukkainen poika ja sille sun pitää viedä tietos. Se oli sitten Antti. (Kertoi Johannes Kalliomäki)

Antti ”Kahra” (tukka kun oli kihara) oli oikein iso tietäjä. Kun kerrankin tuli muuan sekapäinen mies vain Kalliomäen pihalle, niin selkisi. Kait Kalliomäki oli katsonut akkunasta ja nähnyt. Niin oli sanonut, että jollet viinaa juo, niin et enää sekau. (Kertoi lisäksi Kallioniemi).

Isonjoen noidat olivat kerran papin noutuneet mielisairaaksi ja hänetkin paransi Kalliomäen tietäjä. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vaarivainajaltaan.)

Isojoen kirkkomaalla oli kerran muuan taikahenkinen mies Tarru yöllä mennyt joillekin asioille ja olivat kuolleet suuttuneet ja keskustelleet, että heitetään se pois ja heitetään oikein kauas. Mutta yksi kuollut pappi oli sanonut: ”Ei heitetä kauas, se on minulle eläissäni tuonut monta kontillista kaloja”. Päätettiin sitten lopulta, että heitetään se Kavon pihalle. (Tämä on tasainen sammaleinen paikka Paastonkylän ja Koresjärven välillä Isollajoella.) Sinne hän sitten viskattiin. Jollain tavalla hän sentään sitten sekaantui, koska Kalliomäki (tietäjä) sitä haettiin parantamaan, ja hän saikin sen taas ennalleen. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vanhoilta ihmisiltä.)

Vinnatun Jaakko – Jasku-vainaa – sitä aina toimitti, kuinka Kalliomäen vaari Antti hänet paransi. Hän oli niin riivattu, että kolme miestä köysissä kuljetti häntä Hongonjoelle täältä Isoltajoelta. Kun siinä Kalliomäen kujalla on sellainen iso kivi, niin siihen kiveen saakka – niin Jasku toimitti – pirut häntä seurasivat, mutta osa jo siihen jäi. Tuvassa yksi yritti irvistellä oven päältä, mutta hän hairas kirveen ja yritti lyödä sitä päähän, siitä on vielä kirveen jälki Kalliomäen tuvan oven päällä. (Ei ollut enää v. 1914.)

Faari valmisti sitten saunan. Kun se oli valmis, niin hän vei Jaskun sinne ja sanoi: ”Tule minun perässäni ja vaikkas mitä näkisit, niin elä siitä mitään piittaa”. Jasku sitten toimitti, kuinka siellä oli saunat, orret ja portaat. Faari ensin meni lavolle ja hän perässä. Portailla istui vielä yksi piru pitkä veitti kädessä ja aikoi pistää häntä, mutta hän väisti sitä ja meni vaan rohkeasti saunan parvelle. Sitä ei hän sitten kertonut, mitä siellä tehtiin, mutta terveeksi hän tuli eikä enää koskaan ollut sen jälkeen riivauksessa. – Sillä samalla Antilla oli kokonainen laatikko niitä lääketarpeita. Sieltä se aina otti parannusaineita. (Kertoi Juliana Itävaara.)

Tisko Hautojalta oli tapettu ja syytettiin siitä Honkaluoman Anttia, ”Hyssän” veljen Erkin poikaa. Mutta se oli viaton eikä tunnustanut, vaikka hän oli 10 v. paossa, välistä silppukoppiloissa kotona ja 2 v. linnassa, mutta pääsi pois, kun ei saatu syylliseksi. Käräjiä käytiin Ikaalisissa tai Kyrössä, ja olivat siellä jollain asialla Kalliomäen Antti (tietäjä) ja Kaunelan Niiles ja Tuomalan Anna-Priita (Kotoviidan Heikin äiti).

Kun Tiskon ruumis säilytettiin Ikaalisten kirkon vanhassa sakastissa, niin Antti Kalliomäki päätti mennä sitä kuollutta puhuttelemaan. Niiles ja Anna-Priita odottivat kirkon porstuassa.

Ei he paljon vielä kerinneet puhelemaan, kun kuollut kysyi: "Ketä sun kanssas on?"

"Niiles ja Anna-Priita"

"Käske sitä Niilestä tänne, mun on sille asiaa".

Sitten hän meni hakemaan, mutta Niiles hairas kohta hänen suolilleen kiinni ja toi hänet pois niin kuin höyhenen ja piti hänestä kiinni, niin että hän oli kuin viilapenkis.

Siihen se asia sitten jäi.

Karsturi-vainaan piti olla Tiskon murhaaja ja hänen piti olla Antin sukua ja siellä Honkaluomassa työssä. Antti kyllä sen tiesi tiesi, muttei ilmoittanut syylistä.

Murha oli tapahtunut Patokoskella häissä. Antti ja Tisko olivat olleet riidassa, ja sen ihmiset näkivät; kun nyt he menivät ulos, niin tuli sivultapäin mies ja löi lammasmaudalla Tiskoa ja heitti raudat jollekin tuttavalleen plikalle, joka ne heitti katolle. Sillä tavalla Antti tuli syylliseltä näyttämään ja Karsturi-vainaa, jonka piti olla Antin serkku, ei joutunut syytteeseen. Karsturi ja Antti olivat hyvät ystävät ja tuli Karsturi Antin avuksi, kun murha tapahtui.

Tämä murha oli ensimmäinen Honkajoella. Tisko oli hirveän väkevä mies: kun kirkon alushirren päällä oli vielä istunut kaksi miestä, niin oli se vielä tyvestä nostanut sen ylös.

Samana päivänä, kun Tisko murhattiin, oli hän kiroten kulkenut kirkonmäellä ja sanonut: "Tänä päivänä minä tapan, taikka minut tapetaan". Ja illalla hän sitten oli murhattu.

Samana päivänä, kun Patokoskella häät oli, niin olivat Kohtalassa isäntä ja emäntä jo maanneet. Silloin oli tullut huoneeseen kummallinen olento, jolla oli toinen jalka hevosen kavio.

Kun isäntä siunaamalla oli kysynyt, kuka hän oli, niin oli hän vastannut, että hän on oikein se pääruhtinas kadotuksesta ja että häntä juuri tällä minuutilla Patokoskella tarvitaan. Sitten se hävisi. Samaan aikaan tapahtui Patokosken häissä murha.

Kalliomäen vaari halusi kait sen vuoksi saada murhaajasta selvää, kun se Antti, jota syytettiin, oli läheistä sukua. Kalliomäki usein puhutteli kuolleita. (kerto Kristian Syväniemi. Kuullut Kaunelan Markulta ja vaarivainaalta, äitinsä isältä ja myös Kotoviita-vainaalta.)

X

Jostain Etelä-Suomesta oli jollekin joku henki tai muisto sanonut. että siellä Pohjoisessa on kallion vieressä talo, jossa on valkotukkainen poika ja sille sun pitää viedä tietos. Se oli sitten Antti. (Kertoi Johannes Kalliomäki)

Antti "Kahra" (tukka kun oli kihara) oli oikein iso tietäjä. Kun kerrankin tuli muuan sekapäinen mies vain Kalliomäen pihalle, niin selkisi. Kait Kalliomäki oli katsonut akkunasta ja nähnyt. Niin oli sanonut, että jollet viinaa juo, niin et enää sekau. (Kertoi lisäksi Kallioniemi).

Isonjoen noidat olivat kerran papin noutuneet mielisairaaksi ja hänetkin paransi Kalliomäen tietäjä. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vaarivainajaltaan.)

Isojoen kirkkomaalla oli kerran muuan taikahenkinen mies Tarru yöllä mennyt joillekin asioille ja olivat kuolleet suuttuneet ja keskustelleet, että heitetään se pois ja heitetään oikein kauas. Mutta yksi kuollut pappi oli sanonut: ”Ei heitetä kauas, se on minulle eläissäni tuonut monta kontillista kaloja”. Päätettiin sitten lopulta, että heitetään se Kavon pihalle. (Tämä on tasainen sammaleinen paikka Paastonkylän ja Koresjärven välillä Isollajoella.) Sinne hän sitten viskattiin. Jollain tavalla hän sentään sitten sekaantui, koska Kalliomäki (tietäjä) sitä haettiin parantamaan, ja hän saikin sen taas ennalleen. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vanhoilta ihmisiltä.)

Vinnatun Jaakko – Jasku-vainaa – sitä aina toimitti, kuinka Kalliomäen vaari Antti hänet paransi. Hän oli niin riivattu, että kolme miestä köysissä kuljetti häntä Hongonjoelle täältä Isoltajoelta. Kun siinä Kalliomäen kujalla on sellainen iso kivi, niin siihen kiveen saakka – niin Jasku toimitti – pirut häntä seurasivat, mutta osa jo siihen jäi. Tuvassa yksi yritti irvistellä oven päältä, mutta hän hairas kirveen ja yritti lyödä sitä päähän, siitä on vielä kirveen jälki Kalliomäen tuvan oven päällä. (Ei ollut enää v. 1914.)

Faari valmisti sitten saunan. Kun se oli valmis, niin hän vei Jaskun sinne ja sanoi: ”Tule minun perässäni ja vaikkas mitä näkisit, niin elä siitä mitään piittaa”. Jasku sitten toimitti, kuinka siellä oli saunat, orret ja portaat. Faari ensin meni lavolle ja hän perässä. Portailla istui vielä yksi piru pitkä veitti kädessä ja aikoi pistää häntä, mutta hän väisti sitä ja meni vaan rohkeasti saunan parvelle. Sitä ei hän sitten kertonut, mitä siellä tehtiin, mutta terveeksi hän tuli eikä enää koskaan ollut sen jälkeen riivauksessa. – Sillä samalla Antilla oli kokonainen laatikko niitä lääketarpeita. Sieltä se aina otti parannusaineita. (Kertoi Juliana Itävaara.)

Tisko Hautojalta oli tapettu ja syytettiin siitä Honkaluoman Anttia, ”Hyssän” veljen Erkin poikaa. Mutta se oli viaton eikä tunnustanut, vaikka hän oli 10 v. paossa, välistä silppukoppiloissa kotona ja 2 v. linnassa, mutta pääsi pois, kun ei saatu syylliseksi. Käräjiä käytiin Ikaalisissa tai Kyrössä, ja olivat siellä jollain asialla Kalliomäen Antti (tietäjä) ja Kaunelan Niiles ja Tuomalan Anna-Priita (Kotoviidan Heikin äiti).

Kun Tiskon ruumis säilytettiin Ikaalisten kirkon vanhassa sakastissa, niin Antti Kalliomäki päätti mennä sitä kuollutta puhuttelemaan. Niiles ja Anna-Priita odottivat kirkon porstuassa.

Ei he paljon vielä kerinneet puhelemaan, kun kuollut kysyi: ”Ketä sun kanssas on?”

”Niiles ja Anna-Priita”

”Käske sitä Niilestä tänne, mun on sille asiaa”.

Sitten hän meni hakemaan, mutta Niiles hairas kohta hänen suolilleen kiinni ja toi hänet pois niin kuin höyhenen ja piti hänestä kiinni, niin että hän oli kuin viilapenkis.

Siihen se asia sitten jäi.

Karsturi-vainaan piti olla Tiskon murhaaja ja hänen piti olla Antin sukua ja siellä

Honkaluomassa työssä. Antti kyllä sen tiesi tiesi, muttei ilmoittanut syyllistä. Murha oli tapahtunut Patokoskella häissä. Antti ja Tisko olivat olleet riidassa, ja sen ihmiset näkivät; kun nyt he menivät ulos, niin tuli sivultapäin mies ja löi lammasmaudalla Tiskoa ja heitti raudat jollekin tuttavalleen plikalle, joka ne heitti katolle. Sillä tavalla Antti tuli syylliseltä näyttämään ja Karsturi-vainaa, jonka piti olla Antin serkku, ei joutunut syytteeseen. Karsturi ja Antti olivat hyvät ystävät ja tuli Karsturi Antin avuksi, kun murha tapahtui.

Tämä murha oli ensimmäinen Honkajoella. Tisko oli hirveän väkevä mies: kun kirkon alushirren päällä oli vielä istunut kaksi miestä, niin oli se vielä tyvestä nostonut sen ylös.

Samana päivänä, kun Tisko murhattiin, oli hän kiroten kulkenut kirkonmäellä ja sanonut: "Tänä päivänä minä tapan, taikka minut tapetaan". Ja illalla hän sitten oli murhattu.

Samana päivänä, kun Patokoskella häät oli, niin olivat Kohtalassa isäntä ja emäntä jo maanneet. Silloin oli tullut huoneeseen kummallinen olento, jolla oli toinen jalka hevosen kavio.

Kun isäntä siunaamalla oli kysynyt, kuka hän oli, niin oli hän vastannut, että hän on oikein se pääruhtinas kadotuksesta ja että häntä juuri tällä minuutilla Patokoskella tarvitaan. Sitten se hävisi. Samaan aikaan tapahtui Patokosken häissä murha.

Kalliomäen vaari halusi kait sen vuoksi saada murhaajasta selvää, kun se Antti, jota syytettiin, oli läheistä sukua. Kalliomäki usein puhutteli kuolleita. (kerto Kristian Syväniemi. Kuullut Kaunelan Markulta ja vaarivainaalta, äitinsä isältä ja myös Kotoviita-vainaalta.)

Anttia, "Hyssän" veljen Erkin poikaa, oli syytetty Tiskon murhasta, ja kait hän sen olikin tappanut. (Näin vakuutti "Halmes-Hermanni" kuulleensa Veräjäkankaan Kreetalta.) Antti, "Hyssän" poika, joka oli välistä kirkkomaissa käynyt, päätti ottaa murhatulta selvää, joka oli Ikaalisten kirkon (vanhan) sakastissa, kuka hänet oli tappanut. Piirrettiin kirkkomaa, jonka ulkopuolelle ei saanut mennä. Antti halusi asiasta selvää, kun syytetty oli hänen serkkunsa. Mukana oli Niiles ja Erkin poika Kassu. Asiasta ei saatu selvää, sillä permanto särkyi, ja he putosivat lattian alle ja asia raukesi. Kyllä Antti, Erkin poika, siellä lakituvassa sitten oli, vaikkei häntä murhasta saatu tuomiolle. Kerran mainitaan hänen siellä suuttuneen ja tulleen niin kovaksi, että tuomarin oli täytynyt paeta kamariin ja lautamiesten pihalle, vaikka hänellä oli ollut 11 leiviskää rautaa jaloissa. Linnaa hän sai lakituvassa rymyämisestä ja isä hänen hyysäämisestänsä 300 riksiä sakkoa. Kolme kertaa mainitaan lisäksi Antilta pää poikki tuomitun, vaikka se aina lahosi. (Kerto "Halmes-Hermanni".)

x

Kanttikoskella tapettiin häissä yksi Tisko niminen mies, ja siellä oli sitten Kalliomäen trenki, Honkaluoman poika mukana siellä häis. Se meni se Tisko lutinsolaan ja tapettiin siinä tikapuilla. Honkaluoman poika oli siinä tikkain juures. Vaikka Kalliomäen trenkit sen oli tappaneet, niin Honkaluoman poika joutu linnahan. Vaari (Antti) meni Tampereelle juuri kun se raato oli

leikkuuhuonees siellä Hämeenkyrös. Sitten se halus tietää, kuka tappo sen Tisko vainaan. Kun ne tuli sen raatihuoneen sivutte – oli useampi hevonen – niin vaari oli sanonu: ”Pidätetään ny vähä”. Oli menny raatihuoneen oven taa ja kysy: ”Kuka sun tappo?” Ne kaverit kun oli, niin oli tuntenu sen Tiskon äänen, kun se vastas, että kuka sun kansas on? Se oli sanonu, että tääl on Vanha-Priitta ja Tokkolan Heikki. Se sano: ”Käske ne tulla tänne”. Mutta kun äijä tuli heitä hakeen, niin ne löi äijän kiinni rekeen ja sano, ettei sua enää päästetäkkään sinne. Ne pelkäs kamalasti. Se Priitta oli raskaana sitte ja pelkäs niin kovin, että sai vallan hullun pojan. (Kertoi Johannes Kalliomäki.)

x

Jätinmäkiläiset ja Lahti riitelivät, ja Jätinmäki halusi kostaa Lahren isäntää ja palkkasi Viitakosken Antin noutamaan kirkkomaan väen Lahtea viemään. Mutta edellisenä yönä Lahden isäntä näki näyn: Valakonen olento tuli ja sanoi hänelle: ”Varo ittes tulevana yönä, niin ei sun ole hätää, ja kyllä se toinenkin siitä pääsee, kun Kalliomäkeä puhutellaan”.

Kun seuraava ehtoo tuli, niin Lahden isäntä kantoi loukon täyteen puita ja teki pystyvalkean ja luki raamattua koko yön, kunnes aamulla Katkon emäntä tuli piikansa Matajan Maijaa hakemaan, kun se oli yöllä kadonnut. Lahden isäntä sanoi hänelle: ”Ei sen nyt ole hyvin asiat, sen on pirut vieneet”. Haamu oli hänelle sanonut, että ne vievät jonkun siunaamattoman ihmisen, ja sillä piikalla ei ollut tapana siunata illalla.

Aamulla piika tavattiin kulkemassa Kortteen kujalla Isollajoella (sinne matkaa kirkon kautta 10 virstaa). Kun kysyttiin, mistäs oot, niin hän sanoi olevansa Katkon piika Hongonjoelta ja menevänsä Vaasan tervatorille ja sieltä Pohjan Toornioon, jonne hän on föörpassattu.

Hän tuotiin sitten takaisin, ja Kalliomäki haettiin sitä parantamaan, kun piika oli tullut mielipuoleksi. Piika parantui ja kertoi sitten, kuinka häntä vietiin:

Yöllä kun hän nukkui, niin hän herätettiin, ja oli kaksi hienoa herraa, jotka vaativat, että piti lähteä nyt heidän kanssaan. Hän makasi talon tyttären kanssa, eikä se herännyt.

Hän vastusti, ettei hän niin lähde, ei oo vaatteita, ne on lutis ja avaimet on emännän päässä. Vaatteet on nurinpäin päällä ja toinen käsi ei ollut hiassakaan, ja herrat aina vaan kiiruhtivat: ”Pian vaan ennenkuin Kalliomäen klehju herää”, Kalliomäellä oli näet tapana huokata kaikkien ihmisten erestä.

Pihalla oli sitten vaunut ja niillä oli menty. Hongon silta oli silloin keskentekoinen, niskat vaan oli ja kova koski alla, ja siitä piti mennä yli, mahtoiko silloin enää vaunuja ollakkaan. Lahden tykönä tehtiin iso kierros, vaikka tie meni Lahden klasin alitse, kun isäntä luki raamattua.

Lahden isäntä oli yöllä kuullut ikkunan takaa jotain krapinaa, niinkuin joku olisi luuraillut, mutta sillä ei ollut voimaa tulla, kun sitä raamattua luki. (Kertoi Kristian Syväniemi, jolle kertoi Katkon tytär, joka piian vieressä makasi.)